

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Co/227/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6912212432
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Púchovská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6912212432.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Púchovskej a členiek senátu JUDr. Aleny Križanovej a JUDr. Miriam Sninskej v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporkyni Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota, č.k. 12C/115/2012-89 zo dňa 25. novembra 2014 takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota, č.k. 12C/115/2012-89 zo dňa 25. novembra 2014 potvrdzuje.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „ okresný súd“) zamietol návrh navrhovateľa a odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Navrhovateľ podal na súd dňa 27.9.2012 návrhy, ktoré boli vedené pod sp.zn. 12C/115/2012, 12C/117/2012, 12C/122/2012 a 12C/123/2012. Vo všetkých týchto veciach sa domáhal proti odporcovi zaplataenia náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

Uznesením zo dňa 20.8.2014 č.k. 12C/115/2012-31 súd veci 12C/115/2012, 12C/117/2012, 12C/122/2012 a 12C/123/2012 spojil na spoločné konanie ďalej vedené pod sp.zn. 12C/115/2012, keďže všetky sa týkajú tých istých účastníkov a právne a skutkovo spolu súvisia.

Z exekučného spisu exekučného súdu sp.zn. 1Er/599/2005, na základe ktorého navrhovateľ podal návrh č.k. 12C/115/2012, okresný súd zistil, že navrhovateľ , ako oprávnený podal na Exekútorský úrad Mgr. Jozefa Ďuricu návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému Y. S. pre vymoženie príslušenstva pohľadávky. Dňom 16.5.2005 začalo exekučné konanie podľa § 36 ods. 1 a 2 EP, pričom exekučným titulom bola notárska zápisnica o uznaní právneho záväzku a súhlase s exekúciou. Na základe žiadosti exekútora Mgr. Jozefa Ďuricu o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podanej na súd dňa 16.5.2005, bolo dňa 10.6.2005 pre neho vydané poverenie na vykonanie exekúcie. Dňa 2.11.2009 bol na podaný na súd návrh oprávneného (navrhovateľa) na zmenu exekútora podľa § 44 ods. 8 EP, kedy žiadal poveriť vykonaním exekúcie exekútora JUDr. Rudolfa Krutého. Listom zo dňa 11.11.2009 súd vyzval exekútora Jozefa Ďuricu na vyjadrenie sa k návrhu oprávneného na zmenu. Exekútor zaslal

oznámenie dňa 17.12.2009. Uznesením zo dňa 2.6.2010 súd žiadosti oprávneného na zmenu exekútora došlej na súd 2.11.2009 vyhovel a vykonaním exekúcie poveril exekútora JUDr. Rudolfa Krutého.

Z exekučného spisu exekučného súdu sp.zn. 1ER/1490/2004, na základe ktorého bol podaný návrh vo veci 12C/117/2012 súd zistil, že navrhovateľ, ako oprávnený dňa 24.5.2004 podal na Exekútorský úrad Mgr. Jozefa Ďuricu návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému K. E. pre vymoženie 9.380,-Sk s príslušenstvom. Dňom 24.5.2004 teda začalo exekučné konanie podľa § 36 ods. 1 a 2 EP. Exekučným titulom bola notárska zápisnica o uznaní právneho záväzku a súhlase s exekúciou. Na žiadosť exekútora Mgr. Jozefa Ďuricu o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podanej na súd dňa 15.6.2004 bolo dňa 20.8.2004 pre neho vydané poverenie na vykonanie exekúcie. Dňa 2.11.2009 bol na súd podaný návrh oprávneného (navrhovateľa) na zmenu exekútora podľa § 44 ods. 8 EP, kedy žiadal poveriť vykonaním exekúcie exekútora JUDr. Rudolfa Krutého. Listom zo dňa 11.11.2009 súd vyzval exekútora Mgr. Jozefa Ďuricu na vyjadrenie sa k návrhu oprávneného na zmenu. Exekútor zaslal oznámenie dňa 8.1.2010. Uznesením zo dňa 1.6.2010 súd žiadosti oprávneného na zmenu exekútora došlej na súd 2.11.2009 vyhovel a vykonaním exekúcie poveril exekútora JUDr. Rudolfa Krutého.

Z exekučného spisu exekučného súdu sp.zn. 1Er/717/2004, na základe ktorého navrhovateľ podal návrh vo veci 12C/122/2012 súd zistil, že dňa 12.3.2004 navrhovateľ, ako oprávnený podal na Exekútorský úrad Mgr. Jozefa Ďuricu návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému K. V. pre vymoženie 7.800,-Sk s prísl. Dňom 12.3.2004 teda začalo exekučné konanie podľa § 36 ods. 1 a 2 EP. Exekučným titulom bola notárska zápisnica o uznaní notárskeho záväzku a súhlase s exekúciou. Dňa 2.11.2009 bol podaný na súd návrh oprávneného (navrhovateľa) na zmenu exekútora podľa § 44 ods. 8 EP, kedy žiadal poveriť vykonaním exekúcie exekútora JUDr. Rudolfa Krutého. Listom zo dňa 9.11.2009 súd vyzval exekútora Mgr. Jozefa Ďuricu na vyjadrenie sa k návrhu oprávneného na zmenu. Exekútor zaslal oznámenie dňa 21.12.2009. Uznesením zo dňa 17.6.2010 súd žiadosti oprávneného na zmenu exekútora došlej na súd 2.11.2009 vyhovel a vykonaním exekúcie poveril exekútora JUDr. Rudolfa Krutého.

Z exekučného spisu exekučného súdu sp.zn. 1Er/722/2004, na základe ktorého bol podaný návrh vo veci 12C/123/2012 súd zistil, že dňa 12.3.2004 navrhovateľ, ako oprávnený podal na Exekútorský úrad Mgr. Jozefa Ďuricu návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému D. E. pre vymoženie 18.000,-Sk s príslušenstvom Dňom 12.3.2004 teda začalo exekučné konanie podľa § 36 ods. 1 a 2 EP. Exekučným titulom bola notárska zápisnica o uznaní právneho záväzku a súhlase s exekúciou. Na žiadosť exekútora Mgr. Jozefa Ďuricu na vykonanie exekúcie podanej na súd dňa 18.3.2004 bolo dňa 31.3.2004 pre neho vydané poverenie na vykonanie exekúcie. Dňa 2.11.2009 bol podaný na súd návrh oprávneného (navrhovateľa) podľa § 44 ods. 8 EP, kedy , kedy žiadal poveriť vykonaním exekúcie exekútora JUDr. Rudolfa Krutého. Listom zo dňa 9.11.2009 súd vyzval exekútora Mgr. Jozefa Ďuricu na vyjadrenie sa k návrhu oprávneného na zmenu. Exekútor zaslal oznámenie dňa 21.12.2009. Uznesením zo dňa 14.6.2010 súd žiadosti oprávneného na zmenu exekútora došlej na súd 2.11.2009 vyhovel a vykonaním exekúcie poveril exekútora JUDr. Rudolfa Krutého.

Okresný súd uviedol, že lehota 30 dní na rozhodnutie o žiadosti o zmene exekútora, na ktorú sa navrhovateľ odvoláva, platí len v konaniach, ktoré začali po 31.8.2005. Aj keď lehota na rozhodnutie o žiadosti zákonom stanovená nebola, súd bol povinný rozhodnúť o žiadosti bez zbytočných prieťahov. V tejto súvislosti však poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ často na súdy podával hromadné podania, ktorých vybavenie nie je možné naraz a musia sa vybavovať aj podania iných účastníkov konaní. Poukázal na judikatúru Ústavného súdu SR, ktorá je ustálená v tom, že je potrebné skúmať, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa troch základných kritérií - zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I.ÚS 41/02). Zároveň uviedol, že nedodržanie lehôt automaticky nevyvoláva porušenie základného práva obsiahnutého článku 48 ods. 2 ústavy, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci (I.ÚS 70/02).

Súd konštatoval, že navrhovateľ si uplatnil náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávneho postupu exekučného súdu, ktorý nerozhodol o návrhu na zmenu tvrdenej zákonom stanovenej 30-dňovej lehote.

Následne okresný súd konštatoval, že navrhovateľ nepreukázal, že by v exekučných veciach, na základe ktorých podal návrhy boli splnené kumulatívne všetky tri zákonné podmienky pre zodpovednosť

štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, a tým ani splnenie predpokladov pre priznanie náhrady škody a nemajetkovej ujmy.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcovi, ktorý bol v spore úspešný priznal pri vyhlásení rozsudku právo na náhradu trov konania, nakoľko odporca si pri podaní vyjadrenia uplatnil právo na náhradu trov konania, avšak odporca si tieto trovy nevyčísľil podľa § 151 ods. 1 O.s.p. do 3 pracovných dní po vyhlásení rozsudku a preto mu súd náhradu trov konania podľa § 151 ods. 2 O.s.p. nepriznal, keďže zo spisu nevyplýva, že by odporcovi nejaké trovy v konaní vznikli.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolanie právne odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 205 ods. 2 O.s.p. s použitím § 221 ods. 1 O.s.p.

Konkrétne poukázal na to, že okresný súd vec prejednal v jeho neprítomnosti a v neprítomnosti jeho právneho zástupcu, s odôvodnením, že sa bez ospravedlnenia na pojednávanie nedostavili. V tejto súvislosti uviedol, že riadne a včas požiadal o zrušenie pojednávania, uviedol dôležité dôvody a súdu predložil listiny spojené s označenými dôvodmi, a preto okresný súd nemohol postupovať podľa § 101 ods. 2 O.s.p., čím mu odňal právo na konanie pred súdom. Ďalej uviedol, že v návrhu upovedomil súd o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že sudcu, ktorému bola vec pridelená systémom súdneho manažmentu na prejednanie a rozhodnutie je potrebné z konania vylúčiť. Krajský súd však na túto okolnosť neprihliadol. V jeho očiach a objektívne i v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Rozhodnutie krajského súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Keďže podal ústavnú sťažnosť pre porušenie jeho práva na nestranný súd, nebolo prípustné, aby konania pokračovala pojednávaním v ktorom vykonával úkony a rozhodoval vylúčený sudca. Konečné rozhodnutie vo veci neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm.c) O.s.p., proti ktorému legálne pripustil odvolanie. Proti rozhodnutiu o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania preto podáva odvolanie. V čase podania odvolania o zamietnutí návrhu nebolo právoplatne rozhodnuté o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Okresný súd sa nedostatočne oboznámil s podmienkami, za ktorých je možné viesť konanie, keď ignoroval jeho žiadosť o zrušenie (odročenie) nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu, pričom na pojednávaní v jeho neprítomnosti meritórne rozhodol, hoci on oznámil, že trvá na osobnej účasti svojho právneho zástupcu na pojednávaní za podmienky, že bude vedené nestranným sudcom na nestrannom súde. Ďalej uviedol, že nemal možnosť sa vyjadriť k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal, ani k dôkazom, ktoré súd vykonal. Tým došlo k degradácii zásady kontradiktórnosti, k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu, ako aj k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. Okrem toho namietal, že okresný súd sa dopustil viacerých omylov, keď konštatoval, že ním namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané, avšak v odôvodnení prezentované časové úseky tomu nenasvedčujú. Aby okresný súd mohol konštatovať, že v príslušnom exekučnom konaní sa nevyskytol nesprávny úradný postup, je potrebné zisťovať aj moment doručenia riadneho poverenia (rozhodnutia o žiadosti na vydanie poverenia). Okresný súd rozhodol bez toho, aby mu umožnil vyjadriť sa k skutkovým a právnym otázkam. Nebol oboznámený s obsahom dôkazov a prednesov, nemal možnosť sa k týmto dôkazom a prednesom vyjadriť a navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Podľa jeho názoru, v danej veci nebolo možné rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Bolo potrebné vo veci vykonať dokazovanie navrhnutým dôkazom - listinami založenými v exekučnom spise a za stavu, kedy sa odporca vôbec nevyjadril k návrhu, mu mal okresný súd umožniť uplatňovať svoje stanoviská k skutkovým, ale aj k právnym otázkam v súvislosti s nesprávnym úradným postupom a výškou spôsobenej škody. Keď okresný súd zistil, že existuje okolnosť brániaca vydať pre neho pozitívne rozhodnutia, mal vo všeobecnosti o tom informovať účastníkov a umožniť im, aby sa kontradiktórne vyjadrili. Okresný súd vykonal dokazovanie listiny, ktorých pôvod nie je z odôvodnenia rozhodnutia poznateľný a nie je zrejmé, či išlo o listiny založené v exekučnom spise. Za dôkaz v danom konaní môžu slúžiť len listiny založené v exekučnom spise a to vzhľadom k tomu, že vec sa týka nesprávneho úradného postupu štátneho orgánu. Ak odporca nereagoval na výzvu súdu, aby predložil písomné vyjadrenie k návrhu v zmysle § 114 ods. 3 O.s.p., mal okresný súd rozhodnúť o návrhu rozsudkom pre zmeškanie podľa ustanovenia § 153b O.s.p. Skutkovým základom sa mal stať ním (navrhovateľom) tvrdý skutkový stav. Namiesto toho súd bez nariadenia pojednávania doplnil skutkový základ dokazovaním, ktorého obsah a rozsah si určil sám a následne vo veci meritórne rozhodol, ignorujúc ustanovenie § 153b O.s.p. Okresný súd zamietol návrh v časti

náhrady skutočnej škody z dôvodu jej neodôvodnenosti. V odôvodnení rozhodnutia sa zaoberal len škodou, ktorá mala súvisieť so správou pohľadávky počas nečinnosti súdu, opisoval ju ako škodu, ktorá vznikla z príčinnej súvislosti s konaním dlžníka (povinného), pričom ignoroval všetky jeho tvrdenia o majetkovej škode, ktorá vznikla z dôvodu udržiavania a správy informačného systému a výdajov na administratívne spracovanie textov, na publikačné výdaje spojené s vyhotovením urgencií, na poštovné a telekomunikačné výdaje (urgovanie a kontrola stavu konania na exekučnom súde), preto je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a je prejavom svojvôle súdu. Z odôvodnenia rozsudku vôbec nie je zrejmé, akou úvahou súd dospel k presvedčeniu o tom, že majetková škoda a nemajetková ujma nevznikla. Okresný súd nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný. V prípade, keď sú právne závery v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba také rozhodnutie považovať za rozhodnutie, ktoré je v rozpore s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (mutatis mutandis Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1.ÚS 243/07 z 19. júna 2008). Okresný súd odôvodnil svoje negatívne rozhodnutie úplne rovnakými dôvodmi opísanými tými istými vetami, ako v iných svojich rozhodnutiach, v ktorých vystupujú totožní účastníci, avšak v ktorých bol rozdielny skutkový dej, a teda skutkový základ. Pri dodržiavaní jeho práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemožno ústavnoprávne akceptovať, že okresný súd vytvára odôvodnenia rozsudkov formulárovým spôsobom. Nesúhlasí ani s tvrdením, že náklady na správu pohľadávky počas nečinnosti súdu zapríčinil dlžník (povinný). V prípade, ak by došlo k rozhodnutiu súdu o návrhu v zákonnej lehote, náklady na správu by prešli na súdneho exekútora a boli by časom transformované do podoby trov exekúcie. Pravým právnym titulom je v danej veci nesprávny úradný postup exekučného súdu, za ktorý dlžník nemôže niesť zodpovednosť. Pri špecifikácii majetkovej škody v návrhu výslovne uviedol, že vyčíslenie vychádza z účtovnej agendy. Z dôvodu ochrany osobných údajov, obchodného tajomstva a dôverných informácií nebolo možné korešpondenčne predložiť účtovné doklady, resp. pracovné a obchodné zmluvy. Na pojednávaní chcel predložiť dôkazy o výške majetkovej škody prostredníctvom znaleckého posudku. Okresný súd vykonal dokazovanie ex offo, nepoučil ho podľa ustanovenia § 120 ods. 4 O.s.p. a neoznámil mu, že chce vyhlásiť rozhodnutie vo veci samej. Množstvo dôkazov vzniklo po podaní návrhu, ktoré nemohol predložiť spolu s návrhom a nemohol ich predložiť ani neskôr, pretože nebol poučený a informovaný. Okresný súd vôbec nevyvetlil, prečo nekonštatoval, že došlo k porušeniu práva navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na rozhodnutie v zákonom stanovenom čase. Okresný súd zistil, že o návrhu nebolo rozhodnuté v zákonom stanovenom čase, a pre túto nečinnosť a nesprávny úradný postup nenašiel žiadne objektívne udržateľné ospravedlňujúce dôvody. V súvislosti s majetkovou ujmou analyzoval okolnosti, ktoré s vecou vôbec nesúvisia. Jeho práva boli porušené prekročením zákonom stanovenej lehoty, preto sú irelevantné úvahy okresného súdu o tom:

- 1) aké spôsoby judikovania pohľadávky si navrhovateľ zvolil,
- 2) o podstate a rozsahu podnikateľského rizika,
- 3) o udržiavaní kontaktu súdneho exekútora, ktorý nemôže byť činný, kým nezíska poverenie na vykonanie exekúcie od exekučného súdu.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací prejednal vec v rozsahu ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p., ako vecne správny potvrdil. Rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený v zmysle § 211 ods. 2 a § 156 ods. 1 O.s.p. V zmysle ustanovenia § 156 ods. 3 O.s.p. bolo verejné vyhlásenie rozsudku oznámené na úradnej tabuli Krajského súdu v Banskej Bystrici dňa 17.6.2015.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31.12.2012 (ďalej len „ zákon č. 514/2003 Z.z.“), štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

Zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa ustanovenia § 9 ods. 1, 2 zákona 514/2003 Z.z. , štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

Z definície verejnej moci vyplýva, že sa jedná o takú moc, ktorá autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach subjektov, či už priamo alebo sprostredkované. Subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach rozhoduje orgán verejnej moci, nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia tohto orgánu nezávisí od vôle subjektu. Verejnú moc vykonáva štát predovšetkým prostredníctvom orgánov moci zákonnodárnej, výkonnej a súdnej a za určitých podmienok ju môže vykonávať aj prostredníctvom ďalších subjektov, ktorými sú

- a) územné samosprávy a správne celky
- b) záujmové, resp. profesijné (stavovské) samosprávy
- c) verejnoprávne inštitúcie
- d) fyzické osoby, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci (napr. činnosť notára alebo súdneho exekútora.

Verejná moc teda predstavuje vo svojej podstate určitý ucelený, presne organizovaný systém konkrétne (Ústavou, prípadne zákonom) definovaných prvkov a vzťahov, ktorý je determinovaný vývojom spoločnosti.

Základným právnym prameňom aktuálnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je Ústava Slovenskej republiky, ktorá v druhej hlave - základné práva a slobody, v siedmom oddiele - právo na súdnu a inú právnu ochranu, v článku 46 ods. 3 priamo zakotvuje, že „ každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom“. Ďalším prameňom aktuálnej právnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je tiež článok 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (týkajúcich sa odškodnenia za nezákonné pozbavenie osobnej slobody), ale aj článok 3 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (týkajúcich sa odškodnenia za justičný omyl a zákon č. 514/2003 Z.z.).

Aktuálna právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je koncipovaná ako absolútna objektívna zodpovednosť. Na to, aby vznikla právna zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, musia byť splnené určité zákonné podmienky, ktoré sa v právnej teórii i praxi označujú, ako predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu. Konkrétne sa jedná o existenciu týchto predpokladov (podmienok):

- 1) porušenie právnej povinnosti (protiprávny úkon), prípadne relevantná udalosť spôsobujúca škodu (škodná udalosť) ;
- 2) nepriaznivý následok protiprávneho úkonu, resp. škodnej udalosti, ktorým je určitá škoda (ujma);
- 3) príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi porušením právnej povinnosti (protiprávnym úkonom), resp. právne relevantnou udalosťou spôsobujúcou škodu, (škodnou udalosťou) a nepriaznivým následkom (teda ujmom) škodou.

Prvým predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je protiprávnosť, resp. nezákonnosť pri rozhodovaní alebo úradnom postupe orgánu verejnej moci. Ide o činnosť orgánu verejnej moci, ktorá je v rozpore s objektívnym právom. Protiprávnosti, resp. nezákonnosti sa orgán verejnej moci pri výkone verejnej moci môže dopustiť

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nesprávnym úradným postupom
- c) rozhodnutím o zatknutí, zadržaní alebo iným pozbavením osobnej slobody (za podmienok uvedených v § 7 zákona č. 514/2003 Z.z.),
- d) rozhodnutím o treste, ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe (za podmienok uvedených v § 18 zákona č. 514/2003 Z.z.).

Ďalším predpokladom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je vznik škody, ktorá sa prejavila u poškodeného vo forme majetkovej ujmy (t.j. vo forme skutočnej škody, ušlého zisku) alebo vo forme nemajetkovej ujmy.

Posledným predpokladom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi protiprávnosťou (nezákonnosťou) pri rozhodovaní alebo úradnom postupe orgánu verejnej moci a vznikom škody. O uvedenú príčinnú súvislosť pôjde vtedy, ak škoda vznikla v dôsledku (ako priamy následok) nezákonného rozhodnutia, resp. nesprávneho úradného postupu, inak povedané, ak nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup a škoda sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku, pričom musí byť nesporné, že ak by nedošlo k nezákonnému rozhodnutiu, resp. nesprávne úradnému postupu, nedošlo by ani k vzniku škody. Príčinou škody môže byť taká okolnosť, bez existencie ktorej by škodný následok nevznikol. Pretože zákonná úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je koncipovaná ako objektívna zodpovednosť, resp. presnejšie ako absolútna objektívna zodpovednosť, od poškodeného sa pre úspešné uplatnenie nároku tejto zodpovednosti vyžaduje preukázanie len vyššie uvedených zákonných predpokladov tejto zodpovednosti. Nie je teda zaťažovaný povinnosťou preukazovať i zavinenie zodpovedného subjektu, ako by to bolo v prípade, ak by zákonná úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci bola založená na subjektívnom princípe - na zavinení zodpovedného subjektu (t.j. ak by sa jednalo o subjektívnu zodpovednosť) .

Jedným, osobitne vymedzeným zákonným dôvodom vzniku zodpovednosti štátu za škodu je zodpovednosť za nesprávny úradný postup. Za nesprávny úradný postup možno vo všeobecnosti považovať porušovanie pravidiel, ktoré sú predpísané právnymi normami pre činnosť príslušných orgánov verejnej moci, ktorá je v rozpore so zákonom, resp. s jeho konkrétnym ustanovením. Ide teda o stav, kedy príslušný orgán verejnej moci pri svojej činnosti porušuje svoje povinnosti, ktoré pre neho ustanovuje právny predpis. Nesprávnym úradným postupom je každý postup orgánu verejnej moci, ktorý pri výkone verejnej moci postupuje v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo v rozpore so zásadami výkonu verejnej moci a základnými právnymi princípmi. Aktuálna právna úprava v ustanovení § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. uvádza v demonštratívnom výpočte prípady, ktoré sa považujú za nesprávny úradný postup. Konkrétne ide o porušenie povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, o nečinnosť, o zbytočné prietahy v konaní, alebo o iný nezákonný zásah do práv a do právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb.

Vzhľadom na širokú škálu rozličností a náročností jednotlivých vecí, ktoré sú prejednávané, či už v rámci občianskoprávneho konania, trestného konania alebo správneho konania, nie je objektívne možné (až na určité výnimky) určiť konkrétnu lehotu, v ktorej mal alebo musel orgán verejnej moci (spravidla súd) rozhodnúť. Východiskom pri skúmaní otázky „ včasnosti rozhodnutia“, resp. „ prietahov v konaní“ je potom najmä článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s príslušnými ustanoveniami jednotlivých procesných predpisov (napr. § 6 O.s.p.) . Hľadisko včasnosti rozhodnutia, v ktorom sa realizuje zásada rýchlosti konania, ktorá je eminentnou podmienkou subjektívneho práva účastníka konania na rozhodnutie veci bez zbytočných prietahov a v primeranej lehote, je síce veľmi dôležité hľadisko, ale nejde o absolútne hľadisko, ktoré by dominovalo nad ďalšími relevantnými požiadavkami, ktoré sú spojené s rozhodovaním, napr. nad povinnosťou súdu vychádzať pri rozhodnutí zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, najmä v prípadoch, keď sú napr. v civilnom konaní niektoré skutočnosti medzi účastníkmi sporné. Za porušenie zásady rýchlosti konania, ktorá je vo svojom dôsledku nesprávnym úradným postupom, je možno preto považovať len taký postup súdu v konaní, kedy doba jeho priebehu nezodpovedá zložitosti, skutkovej a právnej náročnosti prejednávanej veci, a keď dĺžka konania spočíva v príčinách vychádzajúcich z pôsobenia súdu v prejednávanej veci. Štát však nemôže zodpovedať za prietahy v konaní, ktoré sú spôsobené nedostatkom súčinnosti alebo zámerným pôsobením zo strany účastníkov konania, alebo ak sú vyvolané inými okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v povahe súdov a v ich inštitucionálnom a organizačnom vybavení. Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že s ohľadom na konkrétne okolnosti môže byť za nesprávny úradný postup považovaná akákoľvek činnosť verejnej moci, ktorá je spojená s výkonom verejnej moci, ak pri jej vykonávaní, alebo v súvislosti s ňou došlo k porušeniu pravidiel predpísaných právnymi normami pre jej výkon, alebo k porušeniu poriadku, ktorý je určený povahou alebo funkciou konkrétneho postupu. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že podmienkou na aplikáciu ustanovenia § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. je to, aby štát (prostredníctvom svojich orgánov alebo iných orgánov verejnej moci) vystupoval ako nositeľ verejnej moci pri jej uplatňovaní. Pre úplnosť je potrebné

konštatovať, že i v prípade tejto zodpovednosti - zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom sa vyžaduje existencia všeobecných predpokladov škody, a to vznik škody a príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Oprávneným subjektom nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom môže byť každá (teda fyzická i právnická) osoba, ktorej bola spôsobená škoda v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom.

Súčasná právna úprava (§ 15 až § 16 zákona č. 514/2003 Z.z.) ako podmienku uplatniteľnosti nároku na súde obligatórne vyžaduje v prípade náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení, alebo rozhodnutím o väzbe, v prípade náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Obligatórnosť predbežného prerokovania nároku spočíva v tom, že podľa ustanovenia § 16 ods. 1, s použitím § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. sa poškodený môže (úspešne) domáhať uplatnenia nároku (alebo jeho neuspokojenej časti) na súde len v prípade, ak príslušný orgán neuspokojí jeho nárok na náhradu škody (alebo je časť) do 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku. Z daného vyplýva, že predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody predstavuje zákonom stanovenú podmienku procesného charakteru preto, aby tento nárok mohol byť prejednaný v občianskom súdnom konaní. Pri určovaní príslušných orgánov na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zákon č. 514/2003 Z.z. explicitne odkazuje na konkrétne orgány, ktoré sú v jednotlivých zodpovednostných vzťahoch oprávnené za štát

(§ 4). Vo veciach náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v prípade, ak škoda vznikla v občianskom súdnom konaní nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom. Ak príslušný orgán neuspokojil nárok poškodeného na náhradu škody (alebo jeho časť), poškodený sa po uplynutí 6 mesiacov odo dňa, ako oprávnený orgán prijal jeho žiadosť (odo dňa, keď mu bola fakticky bola doručená), môže domáhať uspokojenia nároku (alebo jeho neuspokojenej časti) na súde (§ 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.). Táto 6-mesačná lehota má význam v tom, že až po jej uplynutí je nárok poškodeného splatný.

Vzhľadom na uplatnené odvolacie námietky navrhovateľa je potrebné v prvom rade zdôrazniť, že odvolací súd je viazaný konkrétnymi odvolacími dôvodmi (§ 212 ods. 1 O.s.p.). V danom prípade je zrejmé, že nepochybne aj z dôvodu predkladania enormného množstva typových odvolaní navrhovateľom na rôzne súdy, odvolacie dôvody nekorešponujú s právnymi dôvodmi a skutkovými zisteniami uvedenými v odôvodnení rozsudku okresného súdu. Ide len o zhrnutie rozličných dôvodov reagujúcich na rôzne dôvody zamietnutia návrhov okresnými súdmi SR v obdobných veciach.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že okresný súd predvolal účastníkov konania na termín pojednávania riadne a včas.

Právny zástupca navrhovateľa doručil súdu návrh „ na zrušenie“ nariadeného pojednávania zo dňa 20.11.2014 z dôvodu objektívneho porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu. Poukázal na to, že podal sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky pre porušenie jeho práva na zákonného sudcu a práva na nestranný súd, ktorej dôsledkom bude zrušenie rozhodnutia Krajského súdu vo veci nevyhlásenia sudcu povereného pojednávaním veci, pričom navrhol, aby okresný súd prerušil súdneho konanie, a to do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o jeho ústavnej sťažnosti.

Na pojednávaní okresný súd rozhodol o návrhu navrhovateľa na prerušenie konania tak, že návrh navrhovateľa na prerušenie konania, až do právoplatného rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti pre porušenie práva navrhovateľa na zákonného sudcu a nestranný súd zamietol a následne rozhodol vo veci samej. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že v danom prípade neboli splnené obligatórne ani fakultatívne podmienky pre prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 1, 2 O.s.p., preto okresný súd postupoval správne, keď návrh navrhovateľa na prerušenie konania zamietol. Skutočnosť, že okresný súd na pojednávaní rozhodol o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, a následne rozhodol vo veci samej (vzhľadom na neodôvodnenosť návrhu na prerušenie konania a vecnú správnosť rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania) nemožno v žiadnom prípade hodnotiť (s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti konania),

ako procesný postup okresného súdu, ktorý by založil vadu konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd poukazuje na to, že v prípade pojednávania bez prítomnosti účastníka, za podmienok predpokladaných zákonom, nemôže dôjsť k odňatiu práva účastníka konať pred súdom a zároveň nie je porušená ani zásada kontradiktórnosti sporového konania, pretože ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje súdu konať v dôvodných prípadoch v neprítomnosti účastníkov konania. Aj v prípade, ak účastník požiada z dôležitých dôvodov o odročenie pojednávania, alebo súd mu neoznámí, či jeho žiadosti vyhovuje, alebo nevyhovuje, je účastník povinný sa na pojednávanie dostaviť.

Pokiaľ okresný súd vec na pojednávaní prejednal a vo veci samej rozhodol, neodňal tým navrhovateľovi možnosť konať pred súdom, nakoľko sa tejto možnosti sám zbavil tým, že sa na pojednávanie nedostavil, hoci bol na pojednávanie včas predvolaný (viac ako 5 dní pred termínom pojednávania) podľa ustanovenia § 115 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd je toho názoru, že dôvody uvádzané navrhovateľom nebolo možné považovať za dôležité dôvody pre odročenie pojednávania podľa ustanovenia § 101 ods. 2 O.s.p., a preto navrhovateľ a jeho právny zástupca si sami zmarili možnosť zrealizovať na pojednávaní svoje procesné oprávnenia (napr. navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a k tvrdeniam protistrany). Súčasne v tejto veci neexistoval iný dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, nakoľko uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici o nevyľúčení zákonného sudcu boli navrhovateľovi doručené.

Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že okresný súd disponoval spisovým materiálom dostatočne preukazujúcim skutkový stav veci. Navrhovateľ v návrhu označil konkrétne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení pričom z ním označených dôkazov okresný súd vychádzal, keď si pripojil konkrétne exekučné spisy, oboznámil sa s ich obsahom, preto neobstojí námietka navrhovateľa, že nemal možnosť sa vyjadriť k dôkazom a k tvrdeniam odporcu, a to i s poukazom na to, že mu boli doručené vyjadrenia odporcu k návrhom, ku ktorým sa nevyjadril.

Vzhľadom na hore uvedené odvolací súd konštatuje, že okresný súd postupoval správne (v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p.), keď prejednal vec v neprítomnosti účastníkov, pretože boli naplnené všetky zákonné podmienky aj pre vyhlásenie meritórneho rozhodnutia, čomu nebránila ani skutočnosť, že navrhovateľ podal návrh na prerušenie konania, o ktorom okresný súd na pojednávaní rozhodol (ako už bolo uvedené vyššie), rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania, a teda okresný súd svojím postupom neznemožnil realizáciu procesných práv navrhovateľa, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, t.j. neodňal mu možnosť konať pred súdom.

Pokiaľ navrhovateľ spochybňoval v konaní zákonného sudcu s poukazom na ustanovenie § 15 ods. 1 O.s.p., odvolací súd zdôrazňuje, že o vylúčení zákonného sudcu už rozhodoval Krajský súd v Banskej Bystrici uzneseniami č.k. 41NcC/501/2012 zo dňa 12.10.2012, č.k. 13NcC/323/2012 zo dňa 15.10.2012, č.k. 14NcC/359/2012 zo dňa 17.10.2012 a č.k. 15NcC/ 337/2012 zo dňa 11.10.2012, ktorými neboli z prejednávania a rozhodovania vo veci vylúčená zákonná sudkyňa Q.. V.J., pretože u nej neboli zistené okolnosti, ktoré by ju z prejednávania a rozhodovania veci vylučovali. Odvolací súd takisto nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali nestrannosť zákonného sudcu. Sudcu je možné vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť vec v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu existujú okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje napr. na to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil názor, že dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá sama skutočnosť, že sudca má prejednať a rozhodnúť vec, v ktorej odporcom je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (viď napr. uznesenie NS SR sp.zn. 3Nc 14/2010 z 31.5.2010). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie je bez ďalšieho ani to, že vykonáva súdnictvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia navrhovateľa) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť odporcu za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. (viď napr. uznesenie NS SR sp.zn. 6Cdo 201/2013 z 19.6.2013, sp.zn. 3Cdo 202/2013 z 12.9.2013).

Odvolací súd konštatuje, že vo všetkých exekučných konaniach, na základe ktorých si uplatnil navrhovateľ svoje návrhy na súd začali pred 1.9.2005, pričom ustanovenie § 44 ods. 6 vety prvej

EP v znení do 31.8.2005, podľa ktorého sa postupovalo v exekučných veciach, nebola stanovená 30-dňová lehota na zmenu súdneho exekútora. Vyplyva to z ustanovenia § 238 ods. 1 EP, podľa ktorého konania začaté pred prvým 1.9.2005 sa dokončia podľa práva platného do 31.8.2005, ak ods. 2 neustanovuje inak. Z uvedeného je zrejmé, že lehota 30 dní, na ktorú sa odvoláva navrhovateľ v exekučných konaniach, na základe ktorých si uplatnil navrhovateľ svoje návrhy, neplatila.

Z obsahu spisu teda vyplýva, že v predmetnej veci neplatí 30- dňová lehota na rozhodnutie o zmene súdneho exekútora.

K okolnostiam daného prípadu odvolací súd uvádza, že z jeho rozhodovacej činnosti je mu známe, že navrhovateľ podával návrhy na vykonanie exekúcií hromadne, teda v rovnakom čase zažal exekučný súd väčším počtom podaní, a tak v dôsledku jeho subjektívneho konania došlo k rozhodnutiu exekučného súdu s určitým časovým odstupom, ktoré bolo ovplyvnené aj tým, že exekučný súd náležitým spôsobom preskúmal exekučný titul

[vrátane zmluvy uzavretej medzi účastníkmi, návrhu na vykonanie exekúcie i žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v dôsledku čoho došlo k zamietnutiu žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, teda exekučný súd adekvátnym spôsobom procesne zareagoval na nezákonnosť vedenia exekúcie na základe návrhu na vykonanie exekúcie navrhovateľom (v pozícií oprávneného)], a preto nie je možné stotožniť sa stvrdením navrhovateľa, že na strane exekučného súdu došlo k nesprávnemu úradnému postupu (vid' uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV.ÚS 606/2012-20 zo dňa 14.12.2012).

Nakoľko navrhovateľ v súdnom konaní nepreukázal

a) existenciu nesprávneho úradného postupu,

b) vznik škody,

c) príčinnú súvislosť (kauzálny nexus)

medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, preto navrhovateľovi nevzniklo právo na náhradu škody, ani nemajetkovej ujmy. Odvolací súd preto rozsudok okresného súdu, ako vecne správny podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, lebo odporca ako v spore úspešný návrh na ich náhradu nepodal (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozsudok bol jednohlasne schválený členmi senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.